

**COMITETUL HELSINKI
PENTRU
DREPTURILE OMULUI DIN MOLDOVA**

R A P O R T

**al vizitelor de documentare
în Spitalul de Psihiatrie din orașul Orhei**

*«Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi» (Declarația
Universală a Drepturilor Omului - 1948)*

**Comitetul Helsinki pentru Drepturile
Omului din Moldova**
Str. Eminescu 63,
MD-2012, Chișinău,
Tel/fax: (373 22) 227344, 227598
mentalhealth@humanrights.md
www.humanrights.md

CUPRINS

TPrevederi generale.....	3
TCheltuieli de întreținere ale pacientului	4
Internarea.....	4
Temeiul și baza legală de internare	4
Drepturile procedurale de internare	5
Verificarea necesității internării	5
Documentarea la momentul internării	5
Consimțământul (personal, al reprezentantului legal sau al rudelor).....	5
Durata internării	6
Capacitatea de exercițiu a pacienților	6
Dreptul la recurs	6
Întreținerea și Supravegherea	7
Asigurarea asistenței medicale. Tratatamentul medical.	7
Prescrierea tratamentului psihofarmacologic. Comparația între medicamente.....	7
Accesul la informația medicală și informarea pacienților despre drepturile lor.....	7
Condițiile sanitare	8
Condițiile sociale.....	8
Accesul liber la justiție	9
Drepturi electorale	9
Dreptul la educație și profesie.....	9
Dreptul la confesiune.....	10
Dreptul la secretul corespondenței	10
Munca forțată	10
Avorturi forțate	10
Sancțiuni medicale.....	10
Concediul, argumentarea și legalitatea acordării concediului.....	10
Părăsirea instituției fără permisiunea administrației	10
Externarea.....	10
Cazuri	11
Recomandări preliminare.....	12

Prevederi generale

Vizita de documentare in Spitalul de psihiatrie nr.2. Orhei a fost efectuată în cadrul Proiectul *ADVOCACY FOR INSTITUTIONAL CHANGES AND HUMAN RIGHTS OF PERSONS WITHIN THE MENTAL DISABILITY TREATMENT SYSTEM OF MOLDOVA* implementat de către Comitetul Helsinki pentru drepturile Omului din Moldova.

Echipa de experți:

Vanu Jereghi – coordonator de proiect;
Teo Cârnaț – avocat, expert;
Mihail Melnic – doctor psihiatru, expert;
Natalia Simagustina – jurist, consultant de proiect;
Marina Cârnaț – jurist, asistent de proiect;
Nelli Cojocararu – psiholog;
Valeriu V. Sava – jurist;
Corneliu Marținiuc – asistent de proiect;
Aliona Proni – voluntară CHDOM.

Scopul Vizitei a fost documentarea și monitorizarea respectării drepturilor omului axat pe situația persoanelor cu deficiente intelectuale în Spitalul de Psihiatrie din orașul Orhei.

Din discuțiile cu Dna Tamara Șuter, medic șef-adjunct, direcția curativă noi am aflat ca spitalul de psihiatrie nr.2 din Orhei a fost fondat în 1958 în incinta mănăstirii Curchi ca o colonie pentru bolnavii psihocronici cu capacitatea de 940 de paturi.

Începând cu anul 1989, numărul de paturi a început să scadă: 1989 – 600 de paturi, 1998 – 300 de paturi, 2002 – 200 de paturi.

În septembrie 2002, spitalul de psihiatrie se mută de pe teritoriului mănăstirii Curchi în clădirea spitalului pentru tratamentul și îngrijirea persoanelor cu tuberculoză pulmonară, situată în imediata apropiere de orașul Orhei. În actuala clădire Spitalul de Psihiatrie funcționează și în prezent.

La momentul actual spitalul dispune de o capacitate de 200 paturi, din care 155 paturi psihiatrice și 45 narcologice.

Spitalul acordă asistență staționară populației din 4 raioane: Orhei, Șoldănești, Telenești și Rezina. Numărul populației este de 306,6 mii, din care în raionul Orhei- 131,0 mii, Șoldănești – 45,2 mii, Telenești – 76,2 mii și Rezina – 51,2 mii.

La momentul actual spitalul dispune de 200 de paturi dintre care: 155 – paturi psihiatrice; 45 – paturi narcologice.

La momentul vizitei noastre în spital se aflau 198 de bolnavi.

În total pe anul 2004 au fost tratați 1948 de persoane iar pe 11 luni ale anului 2005 – 1887 persoane. Cu părere de rău din aceste număr de bolnavi, aproximativ 30% se reîntorc pe parcursul unui an măcar odată în spital. Din aceste 30% care revin în spital, 50% - revin de două ori, iar restul de mai multe ori pe parcursul unui an. Majoritatea pacienților care revin sunt alcoolicii. Motivele reînțoarcerii sunt diferite: recidiva alcoolului, lipsa familiei și alte. O îngrijorare aparte este faptul că vârsta pacienților alcoolici și cu psihoze a întinerit.

Asistența curativ diagnostică în Spital este acordată în 5 secții, din care: psihiatria matură pentru bărbați – 60 paturi, psihiatria matură pentru femei – 50 paturi, somatogeriatrică, secție mixtă – 35 paturi, secția de narcologie - 45 paturi, izolator – 10 paturi, cabinete de fizioterapie, stomatologie, diagnostică funcțională, laboratorul clinic și farmacia.

În Spital se efectuează examinarea clinică și tratamentul persoanelor cu probleme psihice și deficiențe intelectuale, expertiza vitalității, examinarea recruților, tratamentul benevol și obligatoriu a bolnavilor cu alcoolism, tratamentul coercibil în condiții obișnuite prin Hotărârea Judecății.

Secție pentru minori nu există.

Conform Schemei de cadre în Spitalul de psihiatrie din Orhei sunt 240,0 unități planificate, din care medici - 21,0, ocupate de persoane fizice – 17, asistente medicale - 77,0, ocupate de persoane fizice- 75,5, infirmieri – 101,5, ocupate de persoane fizice- 101,0. Personal auxiliar – 40,5, ocupate de persoane fizice 37,5.

Cheltuieli de întreținere ale pacientului

Pentru anul 2005 au fost prevăzute 3 mln. 994,2 mii MLD pentru întreținerea Spitalului de Psihiatrie din orașul Orhei, din care Compania Națională de Asigurări a alocat 3 mln. 334,2 mii, iar Ministerul Sănătății - 462,8 mii.

Pentru alimentația unui spitalizat este prevăzut după normă 17,0 lei cheltuieli pe zi (1.09Euro), pentru medicamente – 22,0 lei pe zi (1.41 Euro). Din spusele lucrătorului de la bucătărie alimentarea unui pacient pentru o zi o constituie 10-11lei (~0.64 Euro).

„Cazul tratat” este prevăzut de 28,0 zile pentru bolnavii cu probleme psihice și 16,0 zile pentru cei cu alcoolism.

Instituția a schimbat cazangeria în anul 2003 pe care a cheltuit 700000 lei. De asemenea, spitalul a primit un grant de 5000 de euro din Italia. Din acești bani au fost procurate frigidere pentru produse alimentare pentru secții, veselă etc.

Dna Șuter a menționat că acești bani sunt insuficienți. Instituția are nevoie de mobilier, gard, paturi, lenjerie de pat, haine pentru pacienți, etc. Toate acestea au fost sesizate și de către grupul de experți al Comitetului Helsinki pentru Drepturile Omului.

De asemenea, teritoriul spitalului se limitează la 2 metri în jurul spitalului unde este asfaltat. Astfel, ei nu dispun de teritoriu unde ar putea să iasă la plimbare cu bolnavii. Restul teritoriului aparține Agenției pentru Silvicultură "Moldsilva".

Internarea

Pe parcursul a 9 luni de activitate a Spitalului pe anul 2005 au fost efectuate 1702 internări. Decedați – 11 bolnavi (distrofia organelor interne pronunțate; diagnosticare tardiva si internarea tardiva). Din spusele Medicului Șef adjunct, „decedații sunt din categoria bolnavilor internați cu diferite stări grave de Delir alcoolic”. Din numărul total de 1702 internări, cu profil psihiatric – 1157 cazuri (68,0 %), cu diferite forme de Alcoolism - 545 cazuri (32,0 %).

Pe parcursul anului 2004 din raionul Orhei au fost internați 67,5 % din numărul total al internaților, Telenești – 17 %, Rezina – 9,5 % și Șoldănești – 6 %.

Bolnavii cu diferite probleme psihice și deficiențe intelectuale și alcoolism pentru spitalizare în Spitalul din Orhei sunt trimiși de către medicii psihiatri raionali, cât și Asistența medicală de urgență, în majoritatea cazurilor însoțiți de rude.

Pe parcursul anului 2005 total au fost examinați 98 de recruți, din care 5 au fost recunoscuți psihic sănătoși. În ziua vizitei în Spital erau 2 recruți.

Temeiul și baza legală de internare

90% din pacienți vin la spital cu îndreptarea medicului psihiatru sau narcolog din raion și sunt însoțiți de către rude.

10% - sunt îndreptați de medicul de familie sau sunt aduși de urgență. Aceasta se întâmplă mai des în zilele de sâmbătă și duminică când medicii psihiatri raionali nu lucrează.

Drepturile procedurale de internare

Temei pentru spitalizare în staționarul de psihiatrie pot servi tulburările psihice, decizia medicului psihiatru de efectuare a examenului sau tratamentului în condiții de staționar sau hotărârea judecătorească. Drept temei pentru spitalizare în staționarul de psihiatrie poate servi, de asemenea, necesitatea efectuării unei expertize psihiatrice în cazurile și modul prevăzut de lege. Spitalizarea în staționarul de psihiatrie (cu excepția cazurilor prevăzute în art.28 spitalizarea fără liberul consimțământ decide instanța de judecată) se face la cererea sau cu liberul consimțământ al persoanei art.27 Legea R.M. privind asistența psihiatrică.

La ziua internării în spitalul de psihiatrie Orhei beneficiarii sau rudele (părinții) acestora semnează cererea de internare prin care se confirmă înștiințarea și conștientizarea instituționalizării. Lucrurile personale cu care persoana vine în spital sunt păstrate în safeuri până la externare. Dacă la internarea persoanei are leziuni corporale administrația spitalului anunța imediat organele de poliție.

Verificarea necesității internării

La internare pacienții sunt verificați de medicul de gardă și constatările făcute se notează în fișa personală a pacienților. Sunt cazuri când pacienții ajung cu un diagnostic neclar și acesta se stabilește pe loc.

Documentarea la momentul internării

La internare sunt verificate buletinul de identitate al pacienților, polița de asigurare, îndreptarea. În cazul în care nu se cunoaște nimic despre pacient și acesta nu-și cunoaște numele și locul de trai, semnalmentele acestuia sunt transmise poliției care îi caută rudele. În spitalul de psihiatrie nr. 2 au fost așa cazuri când au fost internate persoanele fără documente de identitate și fără orice altă informație despre persoana în cauză. În așa situații se anunțe organele de poliție. Un caz recent: o persoană care a venit din Rusia, a ajuns la spital de psihiatrie din Orhei, nu a putut să spună datele personale și nici altă informație. După o cercetare efectuată de organele de poliție s-a constatat că persoana a venit din Rusia și rudele acestuia trebuia să vină în Moldova să-l ajute să ajungă acasă.

Consimțământul (personal, al reprezentantului legal sau al rudelor)

În conformitate cu art.4 din Legea Republicii Moldova privind asistența psihiatrică nr.1402-XIII din 16.12.1997 asistența psihiatrică se acordă la solicitarea benevolă a persoanei sau cu consimțământul ei, cu excepția cazurilor prevăzute de prezenta lege. Persoanelor în vârstă de până la 18 ani, precum și persoanelor declarate, în modul stabilit de lege, incapabile li se acordă asistența psihiatrică la cererea sau cu consimțământul reprezentanților lor legali.

Constatarea sau solicitarea „Consimțământul (personal, al reprezentantului ori a rudelor)” în Spitalul de Psihiatrie din Orhei pentru medicii psihiatri este o formalitate. Din discuții cu medicii din secții, inclusiv Medicul Șef adjunct, „consimțământul este o problemă psihiatrică – legală și este greu pentru medicii psihiatri să determine consimțământul persoanei la internare sau în timpul aflării în staționar” fără o procedură cu mecanism de aplicare expres prevăzută în legislația națională.

În majoritatea fișelor medicale examinate de către experții Comitetului a existat semnătura pacienților de acceptare a internării în spital. De asemenea, exista și semnătura lor la compartimentul diagnostic și tratamentul aplicat. Dar au fost și unele dosare în care aceasta semnătură lipsea. La întrebarea către medic, răspunsul a fost că este vorba doar de o scăpare ocazională. Din discuțiile cu pacienții am ajuns la concluzia că nu toți cunosc diagnosticul și tratamentul care urmează să fie aplicat și nu toți sunt de acord cu internarea. Posibilitatea semnării documentelor de acceptarea tratamentului și internării din partea rudelor (care în unele cazuri pot avea interes

propriu) precum și lipsa unui reprezentant independent (să nu fie din partea administrației spitalului sau rudelor când este conflict de interese) îngreunează analiza consimțământului și legalității internării pacienților.

Din spusele administrației spitalului drepturile pacienților li se aduc la cunoștință după internare, deja în secție.

Durata internării

Durata internării este determinată de starea psihică a spitalizatului și de normativele tratamentului staționar. Transferul în internatele psihoneurologice se efectuează în baza Hotărârii unei Comisii consultative din cadrul Spitalului, forma se cere „consimțământul” bolnavului transferat în Internat.

Conform spuselor medicului șef-adjunct, durata medie a internării este de 28 de zile. Cu toate acestea, din discuție cu unii pacienți am constatat faptul că unii din ei sunt internați de o lună și mai mult.

În 2005 în instituție au fost 11 cazuri de deces: 2 din secțiile de psihiatrie și 9 din secția narcologică. Cauza decesului ale celor din secția de psihiatrie a fost asfixia mecanică cu produse alimentare iar ale celor din secția narcologică a fost diagnosticarea tardivă la locul de trai a bolnavilor. În cazul în care bolnavii decedați nu au rude care să-i înmormânteze, aceștia sunt îngropați la cimitirul orașului Orhei, din contul spitalului.

Capacitatea de exercițiu a pacienților

Capacitatea de exercițiu este aptitudinea persoanei de a dobîndi prin fapta proprie și de a exercita drepturi civile, de a-și asuma personal obligații civile și de a le executa (art 19 din Codul Civil R.M). Persoana care în urma unei tulburări psihice (boli mintale sau deficiente mintale) nu poate conștientiza sau dirija acțiunile sale poate fi declarată de către instanța de judecată ca incapabilă. Asupra ei se instituie tutela art.24 din Codul Civil al R.M)

Pe parcursul anului 2005 au fost efectuate 256 cazuri de Expertiză psihiatrico- legală, din acestea numai 4 în calitate de martori sau victime, 16 pe dosare civile și 236 – dosare penale.

Dreptul la recurs

În această instituție nu au existat cazuri de plîngere ale pacienților. Panourile cu informații despre drepturile pacienților precum și cu altă informație relevantă erau în pregătire deoarece instituția este în curs de reparație. Din discuțiile cu administrația spitalului am aflat ca vor exista avize cu telefoanele Ministerului Sănătății și linia verde a ministerului pe care pacienții le vor putea folosi la nevoie. Cu toate acestea, pacienții nu au acces liber la telefonul care există în fiecare secție (pe teritoriul spitalului telefon public nu există) și nu se știe cum pacienții vor putea apela la minister în caz de necesitate.

Conducerea spitalului cunoaște dreptul pacienților de a se plînge în diferite instanțe, dar nici un pacient nu a beneficiat de acest drept.

Întreținerea și Supravegherea

Asigurarea asistenței medicale. Tratamentul medical.

Majoritatea pacienților dispun de polițe de asigurare în baza cărora bolnavii sunt tratați. Totuși absența totală a personalului calificat în aplicarea activităților terapeutice și de reabilitare, anume a psihologilor, face dificilă realizarea ambianței terapeutice multidisciplinare.

Prescrierea tratamentului psihofarmacologic. Comparația între medicamente.

Vorbind despre tratamentele farmacologice, personalul a subliniat că, în principiu, ei dispun de acestea și pacienții primesc tratamentul necesar. Totuși, s-a subliniat faptul că spitalul ar dori să procure preparatele medicamentoase de ultimă generație care sunt mai eficiente dar și mai costisitoare.

Numărul internărilor repetate din spusele medicului Șef adjunct, este de 30% din numărul total al internărilor de 1939 cazuri. Conform Informației prezentate în Cadrul Consiliului medical pe parcursul anului 2004 la 146(7,5%) pacienți durata remisiunii la pacienții cu internări repetate a fost numai de 2 săptămâni, la 145(7,5%)– 1 lună, la 96(5,0%)– 2 luni, la 116(6,0%)– 6 luni, la 31(1,6%) – 6 luni și la 5 pacienți(0,3%)– 1 an. Pe parcursul anului 2004 Compania Națională de Asigurări a asigurat obligatoriu 83% din persoanele tratate cu probleme psihice și deficiențe intelectuale și numai 43% din pacienții cu profil narcologic.

Din spusele Medicului Șef adjunct este foarte dificil de tratat bolnavii de profil narcologic din cauza că majoritatea se internează cu diferite stări psihotice agravate cu diferite probleme psihosomatice. În Spital lipsește o Secție de Terapie intensivă și Reanimare. La tratament prin constrângere conform Deciziei instanței de Judecată în ziua vizitei erau 8 bolnavi cu probleme psihice și deficiențe intelectuale.

Din spusele Medicului Șef adjunct medicii psihiatri din Spital dețin cunoștințe și abilități de prescriere a preparatelor psihofarmacologie.

În Spitalul de Psihiatrie din orașul Orhei în anul 2005 în cadrul Consiliului medical a fost precăutată problema Metodelor moderne de tratament psihofarmacologic. În cadrul acestui Consiliu sa discutat experiența acumulată în Spital privind tratamentul cu Rispolept, Zoloft, Sertalin, Topamax, Neurontin și Seroxat.

La Ședința Consiliului sa constatat că prescrierea acestor medicamente se efectuează conform cerințelor, eficiența este pe măsura așteptărilor.

Accesul la informația medicală și informarea pacienților despre drepturile lor

Conform spuselor administrației spitalului, pacienților li se aduc la cunoștință diagnosticul lor, tratamentul pe care urmează să-l primească și drepturile de care aceștia beneficiază. După spusele medicilor, drepturile pacienților li se aduc la cunoștință în secție. De asemenea, administrația spitalului a afirmat ca panourile informative cu informații utile pentru pacienți (inclusiv drepturile acestora) sunt în pregătire și vor fi amplasate ulterior.

Din discuțiile cu pacienții am aflat ca sunt persoanele care cunosc diagnosticul, sunt și cei care nu cunosc. Informarea pacienților despre drepturile omului și drepturile pacientului, precum și promovarea drepturilor și protecția persoanelor cu deficiente mintale ramine o problema în spital de psihiatrie.

Personalul medical este receptiv, binevoitor dar nu deține cunoștințe privind respectarea și promovarea drepturilor fundamentale ale omului și protecție persoanelor cu deficiente mintale și necesită o pregătire specială în acest domeniu. Bolnavii au posibilitate să facă cunoștință numai cu Regulamentul de activitate a Instituției, afișat pe Panou în coridoarele secțiilor.

Condițiile sanitare

Statul este obligat sa ia masuri pentru ca orice om sa aiba un nivel de trai decent, care sa-i asigure sanatate si bunastarea, lui si familiei lui, cuprinzind hrana, imbracamintea, locuinta, ingrijirea medicala, precum si serviciile sociale necesare. (art.47din Constitutia R.M)

In spital de psihiatrie din Orhei dormitoarele beneficiau de un acces normal la lumina naturală și de iluminare artificială. Ele nu dispun de ventilare, aerisirea efectuându-se prin deschiderea ferestrelor. Din această cauză în secții persista un miros neplăcut mai ales în secția 4 de bărbați.

Așternuturile paturilor erau uzate și nu erau curate. Aceeași constatare poate fi făcută și pentru îmbrăcămintea pacienților, care nu era în cea mai bună stare. Îmbrăcămintea unor pacienți era total neglijată și murdară, iar igiena personală foarte mediocră. După spusele medicilor, spitalul are probleme cu furnizarea îmbrăcămintei și a încălțămintei adecvate pentru pacienți.

Dormitoarele și locurile de trai ale pacienților erau lipsite de strictul necesar. Pereții erau goi, cu excepția câtorva tentative de a decora coridoarele în unele secții cu flori vii și artificiale. Puține forme de stimulare vizuală erau oferite pacienților. În afară de aceasta, în dormitoare paturile, de regulă, constituiau singurul mobilier. Condițiile în ospătării nu erau diferite de cele din alte localuri.

Alimentarea pacienților atât în cantitate, cât și în calitate nu corespunde cu normele de calorii si de nutriție necesare pentru un om sănătos, nemaivorbind de o persoana bolnava care are nevoie de o alimentație suplimentara si bogata in calorii. Lipsește si varietate de mâncăruri pregătite pentru pacienți. Pacienții primeau la toate mesele, în mod esențial, un terci de cereale sau supă /pireu de legume și pâine. Proteinele de origine animală, precum carnea sau untul, lactate,fructe aproape lipsesc. Personalul si administrația spitalului nu servește mâncarea pregătita pentru pacienți. Spitalul timp de un an și jumătate nu a mai primit ajutoare umanitare în alimentație.

Cu toate ca printr-un ordin al Ministerului a fost stabilita o norma de 17 lei (1.09 Euro) de persoana pentru mâncare zilnica (din spusele administrației acest ordin a fost abrogat după scurt timp) personalul care lucrează la bucătăriei si pregătește mâncare a afirmat ca un pacient mănâncă pe zi la o suma de 10 lei(0.64 Euro).

Spitalul dispune de cazangerie care funcționează pe gaz astfel, spitalul este încălzit și dispune de apă caldă. În saloane există lavoare, dar în unele saloane robinetele nu funcționau. La momentul vizitei noastre apa a fost oprită din cauza reparațiilor care se efectuau în spital.

Pacienții fac baie o dată la 10 zile și nu au condiții suficiente pentru a-și menține igiena personală (spre exemplu pentru a-și spăla dinții).

Condițiile sociale

Persoanele cu dizabilitati beneficiaza de o protectie speciala din partea intregii societati. Statul asigura pentru ele conditii normale de tratament, de readaptare, de invatamint, de instruire si de integrare sociala art.51 din Constitutia R.M)

În spitalul de psihiatrie din Orhei activitățile ergoterapeutice (terapie prin muncă) lipsesc. Atelierele curative (de croitorie, de ambalare farmaceutică, de fabricare a lăzilor și a măturilor) lipsesc și ele. Administrația spitalului a menționat că aceasta se întâmplă din cauză lipsei de fonduri și a încăperilor în spital. Totuși, dna Șuter a menționat că spitalul a depus un proiect la finanțatori (Fundația Soros, alte fonduri) pentru a organiza activități de ocupare ale pacienților în fiecare secție. La momentul actual, ei așteaptă răspuns de la finanțatori.

Cum s-a subliniat mai înainte, spitalul nu oferea nici o activitate de reabilitare terapeutică, cum ar fi terapia de grup, psihoterapia individuală, sau activități creative (pictura, muzica, etc.). În plus, secțiile dispun de puține posibilități de a oferi activități recreative pacienților (de exemplu: radio sau televizor). Doar într-o secție (secția 4) pe coridor era un televizor care funcționa, în alte secții acesta lipsea sau era defectat.

Conducerea spitalului a menționat faptul că pacienții sunt scoși la aer curat în fiecare zi, însă pacienții au relatat că au fost afară doar de două-trei ori pe săptămână câte 30 de minute. Pacienții au menționat faptul că există o bibliotecă, dar momentan este închisă din cauza reparațiilor desfășurate în spital.

În rezumat tratamentele de reabilitare psihosociale, sunt aproape inexistente la spitalul din Orhei. Cea mai mare parte a pacienților își petreceau ziua inactiv, în dormitoare și ieșeau numai pentru necesitățile personale cotidiene.

Secțiile spitalului dispun de cameră specială destinată întrevederilor cu rudele. Personalul medical ne-a comunicat că întrevederile sunt supravegheate, iar alimentele aduse de către rude sunt păstrate în frigider.

Aproape în totalitate persoanele cu care s-a discutat și-au exprimat dorința de a fi scoși mai des la aer curat, la plimbare.

Accesul liber la justiție

În conformitate cu art.20 din Constituția R.M. orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Din spitalul de psihiatrie Orhei nici un pacient nu a depus nici o plângere la organele de drept. Din cele relatate de către medicul adjunct, pe parcursul existenței instituției nu au fost înregistrate plângeri din partea pacienților.

Drepturi electorale

Cetățenii Republicii Moldova au drept de vot de la vârsta de 18 ani, impliniți până în ziua alegerilor inclusiv, excepție făcând cei puși sub interdicție în modul stabilit de lege. art 38 din Constituția R.M.

Conform spuselor administrației spitalului, la alegerile parlamentare din 6 martie 2005 persoanele care au dorit să voteze și care au avut buletine de identitate și-au exercitat acest drept. Dreptul la vot a fost exercitat la locul de trai de către pacienții aflați în concediu curativ. Dintre cei internați, cu urnă mobilă au votat pacienții din secția de narcologie. Medicul a decis cine din restul pacienților din spital de psihiatrie o să voteze.

Dreptul la educație și profesie

Cum s-a menționat mai sus spitalul nu dispune de careva școli profesionale sau ateliere de lucru în care pacienții ar putea să exerseze o profesie.

Dreptul la confesiune

Persoanelor internate în spital nu li se interzice acest drept. În unele secții în colțul coridorului se afla o icoană. Conform administrației persoanele de diferite confesii religioase au acest drept. Personalul medical a afirmat că pacienții dispun de literatură religioasă și au dreptul să practice rugăciuni religioase în saloane. Nu exista o încăperea (o camera) separata unde pacientul poate exercita acest drept sau sa fie lăsat singur pentru o perioada scurta de timp.

Dreptul la secretul corespondenței

Nimeni din cei intervievați nu expediază și nici nu primesc scrisori. Din pacienții cu care noi am avut posibilitatea sa discutam nimeni nu expediază si nu primește scrisori. Ne-am adresat către administrația spitalului sa vedem in registru de documente care au plecat si care au intrat in spital, dar deoarece spitalul a fost in curs de reparație, registrele de evidente, de înregistrare si alte vechi nu s-au păstrat. Rămâne sa analizăm aceasta problema pe parcursul vizitelor următoare.

Munca forțată

Administrația spitalului afirmă că pacienții nu sunt forțați să muncească, fiind implicați doar în activitățile ce țin de igiena personală (de ex.: aranjarea patului). Din discuțiile cu pacienții din salonul pentru bărbați am constat că există un orar neoficial de lucru pe secție. Conform acestui orar fiecare pacient pe rând efectuează munca infirmierului (de ex.: spălatul podelelor).

Avorturi forțate

Din afirmațiile administrației spitalului până în prezent, în spital nu au avut loc avorturi forțate.

Sanctiuni medicale

În fiecare secție există câte un salon pentru pacienții în stare de psihoză agresivă. Aceste saloane se supraveghează 24/24.

Concediul, argumentarea și legalitatea acordării concediului

Pentru bolnavii din secția narcologică concediul este de două zile, iar pentru cei din secțiile psihiatrice de 7 zile. Concediul se acordă în urma examinării pacientului de către Comisia medicală formată din trei medici.

La momentul vizitei nici un bolnav nu beneficia de concediu, deși medicii au menționat că au avut astfel de cazuri.

Părăsirea instituției fără permisiunea administrației

Anul acesta nu s-au înregistrat cazuri de evadare, dar anii precedenți au avut loc asemenea situații.

Externarea

Externarea pacienților are loc conform regulamentului instituției. De regulă pacienții externați sînt întîlniți de rude. Pacientul după externare este readresat medicului de sector.

Cazuri

Bărbat,

Din satul Susleni trăiește cu părinții, se plînge că are dureri de cap. Spune că medicul psihiatru din Orhei i-a spus că dacă vrea să-și mărească grupa de invaliditate, trebuie să stea în spital. A mai stat în spital cu un an și patru luni în urmă. A semnat pentru acceptul de a fi plasat în acest spital

Bărbat,

A patra zi se află în spital cu diagnosticul de Schizofrenie. Își cunoaște diagnosticul. Nu are cine să-l întrețină acasă.

Bărbat,

Bolnav de epilepsie. A 5-a zi se află în spital. A mai stat în spitalul de psihiatrie din Chișinău. În acest spital se află pentru prima dată. Își cunoaște diagnosticul și s-a interesat și despre tratamentul pe care-l primește.

Bărbat, din 1956,

a refuzat internarea și tratamentul. În registrul din secția de internare a fost verificată semnătura de refuz a acestuia.

Bărbat, 32 de ani,

Pacientul se plânge că este pus să lucreze în secție. Zice că este brutalizat verbal pentru neîndeplinirea muncii. Mă implora să discut cu medicii pentru ai permite să meargă acasă.

Personalul medical susține că a trimis scrisoare la rudele acestuia pentru a fi luat acasă. Rudele pacientului sunt caracterizați ca persoane problematice, cu boli psihice. E de menționat că ultima externare a pacientului a fost pe data de 18.08.05. În secție se află de pe 5.10.05, diagnoza de schizofrenie.

Concluzii:

- Spitalul nu dispune de teren suficient pentru a oferi pacienților posibilitatea recreării la aer liber;
- Lipsa Secției de terapie intensivă și reanimare îngreunează tratamentul bolnavilor cu tulburări delirante de etiologie alcoolică, aceasta este una din cauzele principale a mortalității în rândul acestor pacienți;
- Spitalizarea recruților fără tulburări psihice este o problema pentru spital de psihiatrie;
- Insuficiența resurselor financiare pentru procurarea medicamentelor de ultima generație;

- Lipsa specialiștilor din domeniul social (psihologi, asistenți sociali), a încăperilor libere pentru plasarea atelierelor curative;
- Cantitatea și calitatea alimentației, precum și condițiile de întreținere pacienților nu sunt organizate și realizate pentru a asigura un trai decent și sănătate pacienților din spital de psihiatrie;
- Lipsește o secție de narcologie separată pentru femei;

Recomandări

1. De a continua pregătirea și lucrul de conștientizare cu personalul medical în scopul lărgirii de cunoștințe și abilități în domeniile protecției și promovării drepturilor fundamentale ale omului și schimbării atitudinii față de concepții existente în domeniul acordării asistenței medicale pentru persoanele cu deficiente intelectuale;
2. De a îmbunătăți condiții de întreținere a persoanelor cu probleme psihice și deficiente intelectuale în spital de psihiatrie;
3. De a angaja un psiholog în spital pentru a acorda asistența psihologică profesională și a ajuta pacienților să se integreze în societate;
4. De a depune eforturi în vederea lărgirii spectrului de activități de ergoterapie și pentru aplicarea terapierilor de grup și psihoterapiei individuale. Este necesar de a găsi mijloace pentru a dezvolta deprinderi sociale ale pacienților, de a examina posibilitatea de a aplica activități creative (așa ca muzica) sau sportive. Astfel de activități fac parte integrantă din activitățile terapeutice și de reabilitare;
5. Să fie create condiții pentru ca toți pacienții să beneficieze de o oră, cel puțin de exerciții la aer liber, în fiecare zi.